

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

2018 – 2019 Eğitim – Öğretim Yılı

Anayasa Hukuku Vize Sınavı Cevap Anahtarı

İkinci Öğretim Öğrencileri

8 Şubat 2019

I. OLAY: Birleşik Krallık'tan ayrılarak bağımsızlığını kazanan A Devleti'nde temsilciler biraraya gelerek yeni anayasa yapımı çalışmalarına başlamışlardır. Öngörülen usul uyarınca her biri 10.000 kişiyi temsil edecek şekilde seçimle belirlenecek temsilcilerin halkın, üniversitelerin ve sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini iki yıl içinde toparlayarak bir anayasa taslağı hazırlamaları; taslağı referanduma sunmaları ve temsilcilerin iki yıllık süre içinde olağan yasama faaliyetini de yerine getirmeleri kabul edilmiştir. Anayasanın kabulünün ardından 2016 yılında hazırlanan seçim kanununda ise milletvekilleri için yapılacak seçimlerde üniversite mezunlarının oylarının iki oy sayılacağı ve yıllık 3000 doların altında vergi ödeyenlerin oy kullanamayacakları düzenlenmiştir. Kanunda ayrıca milletvekili seçimlerinin %10 ulusal barajlı D'Hondt sistemine göre yapılacağı da belirtilmiştir.

2018 yılında yapılan milletvekili seçimlerinde ulusal düzeyde altı milyon geçerli oy kullanılmış; seçimlere katılan B Partisi iki buçuk milyon, C Partisi bir buçuk milyon, D Partisi bir milyon ve E Partisi beş yüz bin oy almıştır. A'nın doğusunda bulunan ve toplam 5 milletvekili çıkaran X Bölgesi'nde ise üç yüz bin geçerli oy kullanılmış; B Partisi altmış bin, C Partisi seksen bin, D Partisi otuz bin ve E Partisi yüz otuz bin oy almıştır.

Sorular

1. A Devleti'ndeki anayasa yapım sürecini değerlendiriniz. (10 puan)

Cevap: *Anayasa yapım süreçleri monokratik ve demokratik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kaynağını tek kişinin iradesinden alan monokratik usulde anayasalar ferman ya da misak biçimlerinde yapılabilmektedir. Ferman biçimindeki anayasalar hükümdar ya da monarkın tek yanlı iradesinin ürünüdür. Bu halde hükümdar kendi isteği ile ve tek başına kendi iktidarını sınırlayan ve düzenleyen bir belge yayımlamaktadır. Misak biçimindeki anayasalarda ise bir hükümdarın yani monarkın iradesinin karşısında, ona kendini kabul ettirebilen temsili bir*

organ ya da meclis yer almaktadır. Monarkın iradesine eklenen başka bir irade daha ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda iki irade arasında bir uzlaşma mevcuttur. (3 puan)

Demokratik usulde ise anayasa yapma iktidarının ancak ulusa ya da halka ait olabileceği kabul edilmektedir. Demokratik anayasa yapımı kurucu meclis veya kurucu referandum yolu ile mümkündür. Anayasa yapmak üzere özel bir meclis oluşturulması yöntemine kurucu meclis denmektedir. Kurucu meclis, milli egemenlik ilkesine dayanmakta ve temsili demokrasi ilkesinin anayasaların hazırlanmasına uygulanması anlamına gelmektedir. Kendilerinden önce var olan hiçbir normatif düzene bağlı olmayan kurucu meclisler, kendi usullerini kendileri belirlemektedir. Kurucu meclislerin hazırladıkları anayasa tasarıları halkoyuna sunulmaz, doğrudan doğruya kurucu meclislerin kendileri tarafından kabul edilirler. Kurucu referandumun teorik temelini ise halk egemenliği ilkesi oluşturmakta ve kurucu referandum, bir anayasa metninin kabul edilmesi ya da değiştirilmesi sırasında uygulanmaktadır. Bu usulde anayasa, halkın seçtiği meclis tarafından hazırlanır ancak meclis, hazırladığı anayasa tasarısını kendi kabul etmez. Kabul için tasarı mutlaka halkoyuna sunulmalıdır. Halkoylaması ile kabul edilmiş anayasa, hukuki gücünü meclisten değil halkoylamasından almaktadır. (3 puan)

Olayda, bağımsızlığını kazanan A Devleti'nde temsilciler biraraya gelerek yeni anayasa yapımı çalışmalarına başlamış ve öngörülen usul uyarınca her biri 10.000 kişiyi temsil edecek şekilde seçimle belirlenecek temsilcilerin halkın, üniversitelerin ve sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini iki yıl içinde toparlayarak bir anayasa taslağı hazırlamalarına karar verilmiştir. Ardından hazırlanacak olan taslağı referanduma sunmaları ve seçilen bu temsilcilerin anayasa taslağının oluşturulacağı iki yıllık süre içinde olağan yasama faaliyetini de yerine getirmeleri kabul edilmiştir. Yukarıdaki bilgiler olayda demokratik anayasa yapım süreci olduğu izlenimini vermektedir. Demokratik usuller bakımından meclis tarafından hazırlanan taslağın halk oylamasına sunulması kurucu referandum yoluyla anayasa yapımına işaret etmektedir. (4 puan)

2. Olaydaki Seçim Kanunu'nun getirdiği sınırlamaları ilgili hak ve özgürlükler bağlamında tartışınız. (10 puan)

Cevap: Olaydaki Seçim Kanunu'nun getirdiği sınırlamalar, seçme ve seçilme hakkına ilişkindir. Seçme ve seçilme hakkına ilişkin benimsenen ilkeler, genel oy, eşit oy, doğrudan oy,

bireysel oy, kişisel oy, gizli oy, mecburi veya ihtiyari oy, serbest oy, açık sayım, seçim uyuşmazlıklarının yargısal çözümü ilkesi olarak sayılabilir. (5 puan)

Olayda Seçim Kanunu'nun getirdiği sınırlamalar milletvekilleri için yapılacak seçimlerde üniversite mezunlarının oylarının iki oy sayılacağı ve yıllık 3000 doların altında vergi ödeyenlerin oy kullanamayacakları yönündedir. Üniversite mezunlarının oylarının iki oy sayılacağı düzenlemesi ile akla gelen ilke eşit oy ilkesidir. Eşit oy ilkesi her seçmenin sadece ve sadece bir oy hakkına sahip olmasıdır. Eşit oy ilkesine göre her seçmen sandığa sadece bir oy atabilir ve attığı bu oy tüm diğer oylarla aynı değerdedir. Ancak önceleri eşit oy ilkesine aykırı çoğul oy sistemleri uygulanmıştır. Çoğul oy sisteminde bazı nitelikleri taşıyanlara birden fazla oy hakkı tanınmaktadır. Sonuç olarak seçim kanunundaki üniversite mezunlarının oylarının iki oy sayılacağı düzenlemesi eşit oy ilkesine aykırıdır. (2 puan) Yıllık 3000 doların altında vergi ödeyenlerin oy kullanamayacakları düzenlemesi ise genel oy ilkesi ile ilişkilidir. Genel oy ilkesi oy hakkının servet, vergi, yetenek, cinsiyet ve ırk şartlarına bağlı olarak tanınmadığı anlamına gelmektedir. Fakat genel oy ilkesinin geçerli olduğu sistemlerde de vatandaşlık, yaş, fiil ehliyetine sahip olma gibi birtakım şartlar aranabilmektedir. Olaydaki yıllık 3000 doların altında vergi ödeyenlerin oy kullanamayacakları düzenlemesi ise vergiye bağlı oy sistemidir. Bu sistemde oy hakkına sadece devlete belirli bir miktar vergi ödemiş kişiler sahiptir. Bu açıdan düzenleme genel oy ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. (2 puan)

Olayda değerlendirilmesi gereken bir diğer husus, Seçim Kanunu'nda milletvekili seçimlerinin %10 ulusal barajla yapılacağı belirtilmesidir. Ulusal baraj sisteminde ulusal düzeyde yani seçim çevrelerinin tümünde geçerli oyların belirli bir yüzdesini elde edemeyen partiler milletvekilliği elde edememektedir. Dolayısıyla ulusal barajı aşamayan partilere oy veren seçmenlerin seçme seçilme hakkı etkilenmektedir. (1 puan)

3. X Bölgesi'ndeki milletvekili dağılımı nasıl oluşmuştur? Açıklayınız. (10 puan)

Cevap: *A Devleti'nde nispi temsil sisteminin bir alt türü olarak d'Hondt sistemi ve %10'luk ulusal baraj uygulanmaktadır. D'Hondt usulü, seçim çevresinde oyların paylaşılmasında artık oy ve açık milletvekilliği bırakmayan bir usuldür. Bu usulde seçime katılmış partilerin isimleri alt alta ve aldıkları geçerli oy sayıları da hizalarına yazılır. Siyasi partilerin oy sayıları seçim çevresinden çıkacak milletvekili sayısına ulaşana kadar (1'e 2'ye ...) bölünür. Elde edilen paylar ayırım yapılmaksızın en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Seçim çevresinden*

çıkacak milletvekili sayısı kadar pay sahibi olan partilere ve bağımsız adaylara sayıların büyüklük sırasına göre milletvekilliği verilir. Ulusal baraj ise, ulusal düzeyde yani seçim çevrelerinin tümünde geçerli oyların belirli bir yüzdesini elde edemeyen partilerin milletvekilliği elde edemeyeceği anlamına gelmektedir. (3 puan)

Olayda, A Devleti'nde kullanılan altı milyon geçerli oydan E Partisi beş yüz bin oyu almıştır. Bu durumda E Partisi ülkenin seçim barajı olan %10'unun altında kalmıştır ve milletvekili çıkaramayacaktır. (2 puan) Diğer partiler %10 seçim barajını aştıklarından d'Hondt sistemine uygun olarak milletvekili çıkarabileceklerdir. Tablo çizildiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilecektir:

PARTİLER	OY SAYISI	1'E BÖLME	2'YE BÖLME
B Partisi	60.000	60.000	30.000
C Partisi	80.000	80.000	40.000
D Partisi	30.000	30.000	15.000

Sonuç olarak X Bölgesi'nde B partisi 2 milletvekili, C partisi 2 milletvekili ve D Partisi ise 1 milletvekili çıkaracaktır. (5 puan)

4. A Devleti'nde %10 baraj uygulanmasaydı bir üstteki soruya vereceğiniz cevap değişir miydi? Tartışınız. (10 puan)

Cevap: A Devleti'nde %10'luk ulusal seçim barajının uygulanmaması halinde X Bölgesi'nde E Partisi'nin oylarının da milletvekili dağılımının belirlenmesinde hesaba katılması gerekecektir. (3 puan) Tüm partiler dahil edilerek d'Hondt sistemiyle milletvekili dağılımları belirlenecektir. Tablo çizildiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilecektir:

PARTİLER	OY SAYISI	1'E BÖLME	2'YE BÖLME	3'E BÖLME
<i>B Partisi</i>	60.000	60.000	30.000	20.000
<i>C Partisi</i>	80.000	80.000	40.000	26.666
<i>D Partisi</i>	30.000	30.000	15.000	10.000
<i>E Partisi</i>	130.000	130.000	65.000	43.333

Sonuç olarak %10'luk seçim barajının uygulanmaması halinde X Bölgesi'nde E Partisi 3 milletvekili, B Partisi 1 milletvekili ve C Partisi 1 milletvekili çıkaracaktır. (7 puan)

II. OLAY: Devlet başkanının halk tarafından seçildiği A Devleti'nde yapılan seçimler sonrasında Meclis çoğunluğunu Cumhurbaşkanı C'ye muhalif B Partisi elde etmiştir. C'nin B Partisi'nin başında bulunan Y'yi hükümeti kurmakla görevlendirmesinin ardından Y tarafından önerilen bakanlar Cumhurbaşkanı tarafından atanarak göreve başlamışlardır. Hükümetin göreve başladıktan sonra ilk icraatı tarımla ilgili ivedi reformlar gerçekleştirmek olmuştur. Bu çerçevede Meclise ilgili kanun tasarıları sunulmuş ve Tarım Organizasyon Komitesi kurulmuştur. Ancak Cumhurbaşkanı Meclis'in konu ile ilgili kabul ettiği kanunları veto etmiş; hükümet tarafından Tarım Organizasyon Komitesi'ne yapılan atama kararlamalarını de imzalamamıştır. Konu ile ilgili basına demeç veren C, anayasada yasa ile düzenlenecek alanlar arasında tarımın belirtilmediğini ifade ederek bu alanda yasa çıkarılmayacağını savunmuştur. Yaşanan gelişmelerden rahatsız olan Meclis, yürütme organının sadece devlet başkanı tarafından temsil edildiği ve koordinasyonu arttıran bir anayasa değişikliği kabul etmiştir. Ancak söz konusu anayasa değişikliği C tarafından veto edildikten sonra öngörülen çoğunluğu sağlayamamıştır. Bunun üzerine C Meclis'i herhangi bir sebep göstermeden feshetmiştir. Seçimlerin yenilenmesinin ardından Meclis'te çoğunluğu bu sefer P Partisi kazanmıştır.

Ülkenin yönetimiyle ilgili sorunların yetkilerin dağılımındaki dengesizliklerden kaynaklandığını düşünen P Partisi milletvekilleri, merkezin yanında yerel yetkilerin kullanılacağı birimleri güvence altına alan mevcut anayasada bir değişiklik hazırlayarak yerel birimlerin güçlendirilmesini önermişlerdir. Önergede yerel birimlerin anayasada sayılan alanlarda kurallar koyabilmeleri ve anayasa değişikliği sürecine katılamamakla birlikte tavsiye niteliğinde kararlar alabilmeleri gibi mekanizmalar öngörülmüştür.

Sorular

1. A Devleti'nde hangi hükümet sistemi uygulanmaktadır? Tartışınız. (15 puan)

Cevap: Kuvvetler ayrılığının söz konusu olduğu devletlerde üç hükümet sisteminden bahsedilmesi mümkündür. Bunlar, parlamenter, yarı başkanlık ve başkanlık sistemleridir. Parlamenter sistemde, yasama ve yürütme arasında bir iş birliği söz konusudur. Yürütme iki başlıdır, yetkisiz ve sorumsuz bir devlet başkanı vardır. Bunun yanı sıra yürütmenin diğer kanadı olan kabine meclis içinden çıkar ve yasama organına karşı sorumludur. Parlamenter sistemde organlar arasındaki iş birliği, her birinin birbirinden bağımsız değil de birbirlerine bağımlı olmaları ve karşılıklı etkileme yollarına sahip olmaları sonucunu doğurur. Yarı başkanlık sisteminde halk tarafından seçilen bir devlet başkanının yanında yürütme yetkilerine sahip ancak meclise karşı sorumlu bakanlardan oluşan bir kabine mevcuttur. Bu sistemde devlet başkanının klasik parlamenter sistemlere kıyasla daha geniş yetkileri bulunmaktadır. Başkanlık sisteminde ise, kuvvetlerin sert ayrılığı neticesinde halk tarafından seçilen ve görev süresinin sonuna kadar yasamanın müdahalesiyle düşürülemeyen bir başkan ve başkan tarafından feshi mümkün olmayan bir yasama organının mevcudiyeti söz konusudur. (5 puan)

Devlet başkanının halk tarafından seçilmesi her üç sistem bakımından da söz konusu olabilir. Bu çerçevede başkanın halk tarafından seçiliyor olması hükümet sisteminin niteliğinin belirlenmesi bakımından belirleyici değildir. Fakat A Devleti'nde yürütme iki kanatlı yapıya sahip olduğundan ve cumhurbaşkanı tarafından başbakan ve başbakanın önerdiği bakanlar atandığından sistem yarı başkanlık sistemi yahut parlamenter sistem olarak nitelendirilebilir. Devlet başkanının veto yetkisi ve kararnameleri imzalama yetkisine sahip olması sistemin parlamenter sistem yahut yarı başkanlık sistem olması önünde engel teşkil etmemektedir. Ancak bir görüşe göre seçimle işbaşına gelen devlet başkanı bulunan parlamenter sistemler yarı başkanlık sistemi olarak nitelendirilmekte iken diğer bir görüşe göre devlet başkanının yalnızca seçimle göreve gelmesi sistemi yarı başkanlık sistemi haline getirmemekte; buna ek olarak devlet başkanının politika oluşturabilecek nitelikte daha fazla yetki ile donatılması gerekmektedir. (10 puan)

2. Olayda C tarafından veto edilen anayasa değişikliğinin mevcut hükümet sistemine etkisi ne yönde olabilirdi? Açıklayınız. (10 puan)

Cevap: Olayda yürütme organının sadece devlet başkanı tarafından temsil edildiği bir anayasa değişikliği kabul edilmekle birlikte, değişiklik C tarafından veto edildikten sonra öngörülen çoğunluğu sağlayamamıştır. Yürütme organının sadece devlet başkanı tarafından temsil edildiğinin belirtilmesi söz konusu değişikliğin başkanlık sistemi öngördüğünü göstermektedir. **(3 puan)**

Başkanlık sisteminde yürütme tek kanatlı bir yapıya sahip olup başkan yürütme yetkisini tek başına kullanır. Başkana yardımcı olmak amacıyla bulunan başkan yardımcılarının kendi politikalarını uygulamaları söz konusu değildir. Başkanın emir ve talimatlarını uygularlar. Başkanlık sisteminde yardımcıları ayrıca parlamentoya karşı değil, başkana karşı sorumludurlar. Başkan yürütme yetkisini doğrudan doğruya kullanabileceği gibi yardımcıları aracılığı ile dolaylı olarak da kullanabilir. Ayrıca başkanlık sisteminde başkan halk tarafından seçilir ve görev süresinin sonuna kadar yasama organının müdahalesiyle düşürülemez. Başkanın meclise karşı sorumluluğu bulunmamaktadır. Buna karşılık başkan tarafından feshi mümkün olmayan bir yasama organının mevcudiyeti söz konusudur. **(4 puan)**

Kuvvetlerin sert ayrılığı olan başkanlık sisteminde yasama ve yürütme organları yapıları ve fonksiyonları bakımından birbirinden bağımsız olmakla birlikte denge ve denetim mekanizmaları ile birbirlerini denetlerler. Bu çerçevede olayda veto edilen anayasa değişikliği ile yürütme tek kanatlı hal alacağından başkanın yanında önceki sistemdeki gibi yasama organına karşı sorumlu başbakan ve bakanların bulunduğu bir kabine bulunmayacaktı. Buna karşılık başkanın da parlamentoyu olayda olduğu gibi feshetme yetkisi artık bulunmayacaktı. **(3 puan)**

3. C'nin anayasada yasa ile düzenlenecek alanlar arasında belirtilmeyen konuların yasalarla düzenlenemeyeceğine ilişkin iddiasını değerlendiriniz. **(10 puan)**

Cevap: Yasama yetkisinin genelliği, kanunla düzenleme alanının konu itibarıyla sınırlandırılmamış olduğu anlamına gelmektedir. Bu ilke uyarınca yasama organı anayasaya aykırı olmamak şartıyla, istediği her konuyu kanunla düzenleyebilmektedir. Diğer taraftan yasama yetkisinin genelliği, yürütme organına bırakılmış "mahfuz" bir düzenleme yetkisinin bulunmadığını da anlatmaktadır. Kanun alanının konu itibarıyla sınırlandırıldığı ve bunun dışındaki alanlarda düzenleme yetkisinin doğrudan doğruya yürütme organına bırakıldığı anayasalar bakımından, yasama yetkisinin genelliğinden söz edilemeyecektir. Ayrıca yasama

yetkisinin genelliği, aynı zamanda, yasama organının bir konuyu dilediği ölçüde ayrıntılı olarak düzenleyebileceği anlamına da gelmektedir. (5 puan)

Olayda, hükümet tarımla ilgili reform yapma amacıyla Meclis'e kanun tasarısı sunmuş ve Tarım Organizasyon Komitesi kurulmuştur. Bunun üzerine Cumhurbaşkanı Meclis'in konu ile ilgili kabul ettiği kanunları veto etmiş; hükümet tarafından Tarım Organizasyon Komitesi'ne yapılan atama kararnamelelerini de imzalamamıştır. Konu ile ilgili basına demeç veren C, anayasada yasa ile düzenlenecek alanlar arasında tarımın belirtilmediğini ifade ederek bu alanda yasa çıkarılamayacağını savunmuştur. Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda ve yasama yetkisinin genelliği uyarınca A Devleti Anayasası'nda aksi hüküm bulunmadıkça yasama organı anayasaya aykırı olmamak şartıyla, istediği her konuyu kanunla düzenleyebilir. Olayda yasama organının herhangi bir konuyu düzenleyemeyeceğine dair bir veri de bulunmamaktadır. Bu bakımdan C'nin iddiası yerinde değildir. (5 puan)

4. A Devleti, yapısına göre hangi devlet türüne örnek gösterilebilir? Açıklayınız. (15 puan)

Cevap: Yapısına göre devletler federal, bölgesel ve üniter olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Federal devlette, her bir federe devlet, devlet niteliğine sahiptir ve bu nitelikleri federal devletin anayasası tarafından korunmaktadır. Federal devlet anayasasında federe devletler ile federal devletin yetkileri bölüşülmektedir. Federal devletlerde, federe devletler yasama, yürütme ve yargı yetkilerini anayasanın çizdiği sınırlar dahilinde kullanmakta ve her bir federe devletin kendi anayasası bulunmaktadır. Yetkiler bakımından bir çatışma yaşanması halinde sorunlar federal devletin anayasa mahkemesi tarafından çözülmektedir. Bölgesel devlette merkezde bir yönetim bulunmakla birlikte kendilerine özerk bölge denilen bölgelere belirli konularda kendi kararlarını alma ve uygulama yetkileri tanınmaktadır. Yani özerk bölgelerin yasama meclisleri bulunmakta ve bu meclisler kendi bölgeleri için ve kendi yetkilerine giren konularda kanun yapabilmektedir. Aynı zamanda bu devlet biçiminde, anayasada yasama ve yürütme yetkilerine ilişkin bölgelere belirli yetkiler tanınmışsa da yargı yetkisi bakımından birlik söz konusudur. Bölgesel devletlerde bölgelere yasama yetkisi verilmesi bölge yönetimlerini egemen bir devlet haline getirmemektedir. Üniter devlette ise, yerel yönetimler bulunmakla birlikte egemenlik yetkileri merkezi yönetim tarafından kullanılır. Yasama, yürütme ve yargı organları bakımından teklik söz konusudur. Üniter devlette insanların sırf belirli bir yerde oturmalarından kaynaklanan ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla merkezi idarenin dışında,

kendine has tüzel kişilikleri bulunan, kendine ait bir bütçeye ve orada oturan halkın kendi aralarından seçtiği kimselerden oluşan karar organlarına sahip olan yerel yönetimler mevcuttur. Üniter devletin merkezi idaresi kendi içerisinde başkent ve taşra teşkilatı olarak ikiye ayrılrsa da merkezi idare bir bütündür. (5 puan)

Yukarıdaki bilgiler ışığında olaya bakıldığında A Devleti'nin yapısı bakımından üniter bir devlet olduğu anlaşılmaktadır. (2 puan) A Devleti'nde merkezden yönetimin yanında yerinden yönetimin de anayasa tarafından güvence altına alındığı belirtilmiştir. O halde, A Devleti'nde bütün yetki ve sorumluluklar merkezde toplanmıştır; yani merkezden yönetim esastır. A Devleti'nde olaydaki verilerden anlaşıldığı üzere yasama ve yürütme organları bakımından teklik söz konusudur. Merkezi yönetimin yanında anayasa tarafından güvence altına alınmış, yerel yetkilerin kullanılacağı yani yörede oturanların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oluşturulan ve bu amaçla sınırlı olarak faaliyette bulunacak olan yerel yönetimler mevcuttur. (4 puan)

Anayasa değişikliği önerisinde yerel yönetimlerin güçlendirilmesine ilişkin düzenlemelerin getirilmesi de A Devleti'nde yerel yönetimlerden ziyade merkezi yönetimin güçlü olduğu bir düzenin bulunduğunu göstermektedir. Buna ek olarak yerel yönetimlerin anayasada sayılan alanlarda kurallar koyabilmeleri düzenlemesinin anayasa değişikliğinde öngörülmesi mevcut düzende yerel yönetimlerin yasama yetkisini kullanma imkanı bulamadığını göstermektedir. Yerel yönetimlerin yasama yetkisi ve yürütme yetkisini özerk olarak kullanamaması üniter devlet modelinin bir göstergesidir. (4 puan)

5. P Partisi milletvekillerinin anayasa değişikliği önerileri kabul edildiği takdirde dördüncü soruya vereceğiniz cevap değişir miydi? Tartışınız. (10 puan)

Cevap: *P Partisi milletvekillerinin yerel birimlerin anayasada sayılan alanlarda kurallar koyabilmeleri ve anayasa değişikliği sürecine katılamamakla birlikte tavsiye niteliğinde kararlar alabilmeleri yönündeki anayasa değişikliği önerilerinin kabulü halinde A Devleti'nin yapısına göre devlet türü bölgesel devlet olacaktır. (2 puan)*

Bölgesel devlette bölgeler kendi karar alma süreçlerinde belirli bir özerkliğe sahiptir. Bu özerklik merkezi devletin anayasası tarafından devletin bütünlüğü esasına aykırı olmayacak şekilde tanınmıştır. Her bölgenin kendi yasama ve yürütme organları vardır. Yargı organı

bakımından ise birlik söz konusudur. Bölgelerin ve devletin düzenleme alanları arasında bir yetki uyuşmazlığı çıktığında bu uyuşmazlığı çözmeye yetkili organ anayasa mahkemesidir. Bölge devletinde her bir bölgenin özerk yönetimi olmasına karşın bölgelerin ayrı birer devlet olduğundan söz edilemez. (3 puan)

Olayda P Partisi'nin önerdiği anayasa değişikliğinde anayasada belirlenen alanlarda kendi kararlarını almalarına ilişkin imkanın tanınması ve anayasa değişikliği sürecine katılmamakla birlikte tavsiye niteliğinde kararlar alabilmeleri devletin bölgesel bir devlet haline alacağını kanıtlamaktadır. Anayasada belirtilen alanlarda kendi kararlarını almaları imkanının tanınması bölgesel devletlerdeki her bölgenin kendi yasama ve yürütme organlarının oluşturulmasına benzetilebilir. Bölgesel devletlerde bölgelere yasama yetkisi verilmesi bölge yönetimlerini egemen bir devlet haline getirmemektedir. (2 puan) Anayasa değişikliği ile bölgesel devletteki bölgelerin taleplerini merkeze iletebilmeleri mekanizması olarak anlaşılabilir, bölgelere tavsiye niteliğinde karar alabilme yetkisi öngörülmüştür. Bu yetki tesis edilirken anayasa değişikliğinin dışarıda bırakılması devletin yapısı yönünden ayırt edicidir. Nitekim federal devletlerde anayasa değişikliklerinde federe devletlerin süreç açısından belirleyici olmaları söz konusudur. A Devleti'nde bölgelerin anayasa değişikliklerinde bölge olarak söz sahibi olamamaları A Devleti'nin bölgesel devlet olduğu yönünde değerlendirilebilir. (3 puan)